

Algemeen

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies.

Doelstelling is om "iets juridisch" dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen.

Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen en andere werkzaamheden.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: de gemeenteraad en de behandeling van bezwaarschriften

Tijdens het welverdiende zomerreces behandel ik een thema dat niet zo vaak op de agenda van de raad komt. Het urgentiegehalte is om die reden minder hoog. Maar daarom niet minder relevant!

Karakter en doel bezwaarschrift

Het indienen van een bezwaarschrift gebeurt in de omgeving van rechtsbescherming tegen besluiten van bestuursorganen. En is vastgelegd in de hoofdstukken 6 en 7 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Ook de raad is een bestuursorgaan, en neemt zo af en toe een besluit waartegen bezwaar en beroep openstaat.

Denk hierbij aan een besluit tot lagere vaststelling fractievergoeding of een besluit om een school in aanmerking te brengen voor bekostiging.

Je kunt ook denken aan een raadsbesluit tot ontslag van een lid van de rekenkamer(commissie) of van de voorzitter van een raadscommissie. Tegen dergelijke besluiten staat ook bezwaar en beroep open.

Dit recht op bezwaar en beroep is opgesteld voor belanghebbenden.

Raad als bestuursorgaan

Kenmerk is dat al dit soort raadsbesluiten op rechtsgevolg zijn gericht en niet zijn uitgesloten van bezwaar en beroep. De raad neemt dit soort besluiten dus in zijn hoedanigheid van bestuursorgaan. Geen politiek dus.

Maar wel de naleving van algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Enkele belangrijke beginselen zijn: het zorgvuldigheidsbeginsel, het beginsel dat alle relevante belangen (her)kenbaar moeten worden afgewogen en het beginsel dat een besluit moet berusten op een deugdelijke motivering. Aan een correcte naleving van deze rechtsstatelijk gefundeerde beginselen tilt de bestuursrechter zwaar!

Raad in de wachtkamer, want eerst horen

Wanneer de raad een bezwaarschrift ontvangt tegen een door hem genomen besluit, moet de raad hier eerst niets op ondernemen.

Alvorens op dat bezwaarschrift te beslissen moet de indiener ervan en eventuele andere belanghebbenden namelijk worden gehoord. Dat is vastgelegd in artikel 7:2 Awb.

De raad kan ervoor kiezen om dit horen zelf te doen. Dit wordt echter ontraden. Horen in de zin van artikel 7:2 Awb is namelijk niet iets wat je er maar zo even bij doet.

Het is in de meeste gemeenten gebruikelijk dat dit horen plaatsvindt in een commissie bezwaarschriften. In de regel bemensd door personen die niet werkzaam zijn onder verantwoordelijkheid van het betreffende bestuursorgaan.

Deze commissie staat bekend als "externe commissie bezwaarschriften".

Wie stelt de commissie bezwaarschriften in?

Punt van aandacht is, of de raad (ook) heeft besloten tot het instellen van die commissie.

Een commissie bezwaarschriften is een zogeheten "andere commissie" als bedoeld in artikel 84 Gemeentewet.

Uit die bepaling kan worden afgeleid dat het besluit tot instellen van een commissie bezwaarschriften door elk hierbij betrokken bestuursorgaan moet worden genomen. Raad, college en burgemeester dus.

Natuurlijk kan de raad ervoor kiezen om een commissie bezwaarschriften uitsluitend voor zichzelf in te stellen met door de raad uitgezochte commissieleden. Dat wordt niet aangeraden, aangezien het aantal bezwaarschriften tegen raadsbesluiten te gering van omvang is om de commissieleden in staat te stellen een gezamenlijke expertise en know-how op te bouwen.

Wat doet de commissie bezwaarschriften?

De commissie heeft een tweeledige taak: het horen van belanghebbenden en (een vertegenwoordiger van) het bestuursorgaan en vervolgens het adviseren inzake het op bezwaar te nemen besluit.

Namens de raad zal iemand verweer moeten voeren. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt door de reeds aanwezige procesvertegenwoordiger in de organisatie. In bepaalde gevallen kan de griffier ook worden verzocht om namens de raad het verweer te voeren.

Het voeren van verweer gebeurt in twee fases: allereerst wordt een verweerschrift gemaakt. Daarin wordt het bestreden besluit toegelicht en wordt ingegaan op de gronden van het bezwaar. Tijdens de (openbare) vergadering van de commissie bezwaarschriften is de mondelinge fase van verweer.

Alles gehoord en gelezen hebbend, brengt de commissie advies uit aan de raad over het op bezwaar te nemen besluit.

Wat doet de raad met het advies van de commissie?

De raad neemt in een raadsvergadering uiteindelijk het besluit op het bezwaar. Alleen de raad als orgaan kan dit besluit nemen, niemand anders!

De raad moet hiervoor wel de klok in de gaten houden, want een besluit op bezwaar moet worden genomen binnen de termijn die is genoemd in artikel 7:10 Awb. De vergadercyclus van de raad kan hierin mogelijk een punt van aandacht vormen.

Overigens is de beslistermijn op bezwaar een zogeheten "termijn van orde". Het enige risico dat de raad loopt bij overschrijding van de termijn is een ingebrekestelling wegens niet tijdig beslissen.

Na ontvangst van een ingebrekestelling gaat 14 dagen later een dwangsom wegens niet tijdig beslissen oplopen.

Als de raad een (externe) commissie bezwaarschriften heeft ingesteld, is de raad gehouden het advies van de commissie over te nemen. Afwijken van het advies is toegestaan, maar wel deugdelijk gemotiveerd!

Het kan dus niet zo zijn, dat een meerderheid van tegenstemmers leidt tot een van het advies afwijkend besluit op bezwaar.

Taak griffier

Het is aan de griffier om het bovenstaande tijdig onder de aandacht van raad en agendacommissie te brengen, en daarbij te wijzen op het rechtsstatelijke belang van een zorgvuldige behandeling van een bij de raad ingediend bezwaarschrift.